

**SAARE MAAKONNA
RAHVARAAMATUKOGUDE
2025. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Sisukord

1	Aasta lühikokkuvõte	3
2	Juhtimine ja personal	5
3	Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon.....	10
4	Kogude kujundamine	15
5	Lugejateenindus ja raamatukoguteenused	17
6	Raamatukogu turundus	27
7	Eesmärgid tulevaks aastaks.....	28

1 Aasta lühikokkuvõte

2025. aastal kasutas Saare maakonna raamatukogusid ca 10 412 registreeritud lugejat, lisanduvad need, kes külastavad või kasutavad teenuseid, mis ei eelda lugejaks registreerimist ja külastuste arv oli 176 687. Keskmiselt külastas raamatukogusid ca 550 inimest päevas. Laenutusi koju kokku koos tagastustähtaegade pikendustega oli 235 917. 2025. aasta olulised märksõnad olid: Eesti Raamatu Aasta, koostöö uute partneritega, kogukonna kaasamine, raamatuklubid, vabatahtlik töö, Tornimäe raamatukogu remont, Orissaare ja Laimjala raamatukogude renoveerimine, mis jätkub 2026.aastal.

1.1 Millised olid aruandeaasta tähtsündmused?

- Eesti Raamatu Aasta 2025 ning sellega seotud arvukad üritused ja näitused
- Kuressaare Ameerika teabepunkti 20. juubel, koostöö jätkamine Ameerika Suursaatkonnaga
- Liiva raamatukogu 115
- Hästi õnnestunud maaraamatukogude, noortekeskuste ja rahvamajade ühisprojektid (Ida-Saaremaa ja Muhumaa lasteaedade ning algklasside jõulumaa, „Vastlarull“, „Munarall“, Ida-Saaremaa ja Muhu perepäev jt)
- Tornimäe raamatukogu renoveeritud ruumide avamine
- Keskraamatukogu aitas kaasa konverentsi „Metsa mõte“ korraldamisele
- Saare- ja Muhumaa raamatukogutöötajate õppe- ja kogemusreis Järvamaale

Eesti Raamatu Aasta üritused raamatukogus avaldasid lugejatele mitmekülgset mõju – nii lugemisharjumuste, kogukonnatunde kui ka kultuuriteadlikkuse osas. Kohtumised kirjanikega, piltvaiba tikkimisaktsioon, Eesti Raamatu Aasta näituse avamine ja teised teema-aasta sündmused tugevdasid meie kultuurilist identiteeti, kogukonda ja toetasid elukestvate õpet.

1.2 Millised olid tegevused teema-aastatel?

- Kohtumised kirjanikega ja raamatuesitlused
- Kirjanike tuur Sõnaränd
- Saaremaa kirjanike juubelite tähistamine (Jüri ja Ülo Tuulik 85, Albert Uustulnd 100)
- Saare Maakonna Keskraamatukogu korraldas Saare maakonna elanikele ja külalistele kolm bussituuri 18 maaraamatukokku
- Eesti Raamatu Aasta piltvaiba tikkimine Saare Maakonna Keskraamatukogus ja Hellamaa raamatukogus
- Hoiuraamatukogu kogumiskampania (Liiva)
- Raamatuaastale pühendatud luulekonkursi „Mei(t)e Muhu korraldamine (Liiva)
- „Lugemisisu“ programmiga jätkamine

1.3 Millised olid uued märkimisväärsed tegevused ja teenused?

- 2025. aastal loodi raamatukogude juurde kolm uut raamatuklubi – Leisi Loeb (Leisi raamatukogu), Memmede Raamatuklubi (Randvere raamatukogu) ja Noorte Lugemisklubi (Lümanda raamatukogu).
- Lisaks Saare Maakonna Keskraamatukogule hakkas ka Aste raamatukogu külastama lugemiskoer Luna

1.4 Kas aruandeaastaks seatud eesmärgid täideti?

2025. aastaks seatud eesmärgid said täidetud.

- Elanikkonnale pakuti kvaliteetset raamatukoguteenust, mille tõestuseks on kasutajate kõrged hinnangud rahulolu-uuringus
- Osaleti ja avaldati arvamust üleriigiliste arendusprojektide aruteludes
- Korraldati ühiseid ettevõtmisi (näitused, üritused, koolitused) koos heade koostööpartneritega
- Jätkus koostöö Ameerika Suursaatkonna, Norra ja Jaapani Suursaatkonnaga, töötajatel oli võimalus osaleda rahvusvahelistes projektides
- Erinevate ettevõtmistega tähistati Eesti Raamatu Aastat
- Kavandati uusi projekte (Orissaare raamatukogu iseteenindussüsteem jm)
- Jätkati „Lugemisisu“ programmiga
- Saare maakonna raamatukoguhoidjate pädevuste tõstmiseks korraldati kohapealseid täienduskoolituspäevi ning kogemusreis Järvamaale

1.5 Üle-eestilise rahulolu-uuringu rahuloluindeks

Saare maakonna raamatukogude rahuolunäitaja oli 9,80 (Eesti keskmine 9,74). Võrreldes eelmise aastaga tõusis Saare maakonna raamatukogude rahuloluindeks +0,9.

Rahuloluküsitluse tulemused kinnitavad, et Saare maakonna lugejad hindavad raamatukogude teenuste kvaliteeti ja rolli sotsiaalse kokkusaamiskohana väga kõrgelt.

Kasutajad olid rahul raamatute ja perioodika valikuga ning raamatukogudes pakutavate ürituste ja ettevõtmistega. Oluliseks peeti kasutajatele vajadusel pakutavat IT-tuge. Kiideti kompetentseid, abivalmis ja sõbralikke töötajaid.

2 Juhtimine ja personal

Maakonna nimi	1. Elanike arv	2.1 Registrikoodiga raamatukogude arv	2.2 Keskraamatukogude arv	2.3 Haruraamatukogude arv	2.4 Rändraamatukogude arv	2.Kokku (2.2+2.3+2.4)	3.Teeninduspunktid e arv
2024	34462	4	1	24	0	25	2
2025	34396	4	1	24	0	25	2

2.1 Juhtimine

2.1.1 Muudatused raamatukoguvõrgus

Saare maakonna raamatukoguvõrgus on 4 raamatukogu – Saare Maakonna Keskraamatukogu (sh keskkogu Kuressaares ja 24 haruraamatukogu), Muhu valla 2 raamatukogu (Hellamaa ja Liiva) ning Ruhnu raamatukogu.

Saaremaa valla kolm raamatukoguhoidjat töötavad kahes raamatukogus Eikla/Kaarma, Lümända/Taritu ja Pihla/Sandla.

Maakonnas on kaks välisteeninduspunkti – Laimjala ja Sakla raamatukogul.

2.1.2 Rahvaraamatukogu nõukogu

2023. a lõpus kinnitati Saare Maakonna Keskraamatukogu 5-liikmelise nõukogu koosseis, mille esimene kokkusaamine sai teoks 2024. a veebruaris. 2024. a toimusid nõukogu koosolekud neli korda. 2025. a raamatukogu nõukogu kokkusaamisi ei olnud.

2.1.3 Rahvaraamatukogu arengukava

Saaremaa valla raamatukogude arenguvajadused on kirjeldatud

- Saaremaa valla arengukavas 2025-2035
<https://www.saaremaavald.ee/sites/default/files/documents/2024-10/Saaremaa%20valla%20arengukava%202025-2035.pdf>
- Saaremaa valla kultuuri arengukavas 2021-2030
<https://www.riigiteataja.ee/aktiivisa/4060/3202/0074/Kultuuri%20arengukava.pdf>
- 2024. a koostatud dokumendis „Saaremaa valla raamatukoguvõrgustiku mudeli analüüs“ <https://www.saaremaavald.ee/sites/default/files/documents/2024-12/Saaremaa%20valla%20raamatukoguvorgustiku%20mudeli%20analuus.pdf>

Muhu valla raamatukogude arenguvajadused on lühidalt kajastatud Muhu valla arengukavas 2035

2.2 Eelarve

Tulud ja kulud	Seisuga 31.12.24 €	Seisuga 31.12.25 €	Muutus %
Tulud kokku	1 251 993	1 253 880	+ 0,15%
Kulud kokku*	1 251 993	1 218 422	- 2,68%
Tööjõukulu**	816 900	846 579	+ 3,63%
Komplekteerimiskulu	237 110	231 902	- 2,20%
sh KOV-ilt	165 079	165 142	+ 0,04%
sh riigilt	69 779	64 721	- 7,25%
sh KuM-ilt	69 779	64 721	- 7,25%
sh Ameerika saatkond	2252	2039	- 9,46%
Investeeringukulu***	0	0	0
sh KOV-ilt	0	0	0
sh riigilt	0	0	0
sh KuM-ilt	0	0	0
Infotehnoloogiakulu	29 867	30159	+ 0,98%

2025. a sai Saare Maakonna Keskraamatukogu Kultuuriministeeriumilt arendusprojekti toetust (rahvaraamatukogude kiirendi) 35 308 eurot üleminekuks kaasaegsele iseteeninduslikule laenutus- ja turvasüsteemile Orissaare raamatukogus (1. etapp). Kuna Orissaare raamatukogu renoveerimine jätkub ka 2026. aastal, kandub eraldatud toetussumma 2026. aastasse.

2.2.1 Raamatukogude projektid

Projekti nimi	Toetuse allikas	Projekti periood	Eralda- tud summa	Projekti üldmaksu- mus	Staatus (lõpetatud, käimasolev v vms)
Kohtumised saare kirjanike, illustraatorite ja jutuvestjatega	Eesti Kultuurkapital Saaremaa ekspert-grupp	17.02.- 02.06. 2025	500	1579	lõpetatud
Raamatukogutuuride korraldamine lugejatele Saare maakonna rahvaraamatukogudes	Eesti Kultuurkapital Saaremaa ekspertgrupp	01.03.- 30.09. 2026	500	2069	lõpetatud
Eesti raamatu ja kirjakeele 500 aasta tähistamine Valjala, Sakla ja Aste raamatukogus	Eesti Kultuurkapital Saaremaa ekspertgrupp	01.10.25 - 15.04.25	500	1825	käimasolev

Raamatukogukontsertide korraldamine Saaremaa raamatukogudes: Hedvig Hanson "Laul ja luule"	Eesti Kultuurkapital Saaremaa ekspert-grupp	01.09.-30.11.25	600	1330	lõpetatud
Üleminek kaasaegsele iseteeninduslikule laenutus- ja turvasüsteemile Orissaare raamatukogus 1. etapp	Kultuuriministeerium Rahvaraamatukogude arendusprojektid (rahvaraamatukogude kiirendi)	2025-2026	35 308	70616	käimasolev

Projektitoetused olid raamatukogudele väga olulised, sest tänu nendele oli võimalik korraldada erinevaid ettevõtmisi maakonna kultuuri- ja hariduselu pildi rikastamiseks ning selle läbi laiendada raamatukogude kasutajate ja koostööpartnerite ringi.

Ameerika Suursaatkonna toetuse eest saime korraldada Ameerika traditsioone tutvustavaid üritusi, koostada erinevaid näitusi ja väljapanekuid, läbi viia lastele meisterdamistunde ja soetada keeleõppematerjale ning osta ingliskeelset kirjandust ja tellida perioodikat.

Keskkoogus oli 2025. a vabatahtlikena tegevuses kaks Fulbrighti programmi stipendiaati USA-st, kelle tööülesandeks oli Ameerika traditsioonide ja inglise keele õppega seotud ürituste ning ettevõtmiste korraldamine (vestlusklubid, 1:1 keeleõpe, keeleõpe õpilastele nii koolides, lasteaias kui ka raamatukogus).

2.3 Personal

2025. aastal lõpus töötas Saare maakonna rahvaraamatukogudes 46 raamatukoguhoidjat, sh 43 Saare Maakonna Keskraamatukogus (24 haruraamatukogudes ja 19 Kuressaares).

Täiskoormusega töötas 2025. a maakonna 46 raamatukoguhoidjast 33 ja osalise tööajaga 13 raamatukoguhoidjat (koormusega 0,80 kaks, 0,75 kaks, 0,70 üks, 0,60 üks ja 0,50 koormusega 7 töötajat). Kolmel kahes raamatukogus (Eikla/Kaarma, Lümända/Taritu, Pihtla/Sandla) töötaval raamatukoguhoidjal on koormus kahe raamatukogu peale kokku 1,00.

Töötajate arv	Täidetud töökohtade arv (FTE)
46	40,90

2.3.1 Olulisemad muudatused personali korralduses

Kooseisus 2025. a muutusi ei olnud.

Kärkla, Leisi ja Orissaare raamatukogus vahetusid juhatajad, seoses eelmiste juhatajate pensionile minekuga.

2.3.2 Erialahariduse ja kutse omandamine

Maakonna 46 raamatukoguhoidjast 25-l on kõrgharidus (sh raamatukogunduslik kõrgharidus 16 töötajal). Keskharidusega raamatukoguhoidjaid on maakonnas 21 (sh raamatukogunduslik 5 töötajal).

Kutsekvalifikatsiooni tunnistus on omistatud 28 maakonna raamatukoguhoidjale.

Üks töötaja lõpetas 2025. a mikrokraadi õpingud Tallinna Ülikoolis tarbetekstide tõlke alal.

2.3.3 Täienduskoolitused

Koolitusteema	Raamatukogude arv, kust koolitustel osaleti
Juhtimine, sh projektijuhtimine	3
Digi- ja meediapädevused	19
Isikuandmete kaitse ja autoriõigused	3
Klienditeenindus	1
Kogude kujundamine ja haldamine	2
Koolituste ja ürituste korraldamine, sh koolitamine	8
Kultuur ja kirjandus	18
Ligipääsetavuse tagamine ning erivajadustega või puuetega inimeste teenindus	1
Meeskonnatöö ja koostööoskused	6
Raamatukogutöö kvantitatiivne ja kvalitatiivne hindamine, sh statistika ja uuringud	5
Teenuste pakkumine ja arendus	15
Terviseedendus, liikumisharrastus	3
Muu (psühholoogia, kogukonnatöö, esmaabi, pensionitarkus)	9

Koolitusteemadest olid aruandeaastal fookuses digi- ja meediapädevused, kultuur ja kirjandus ning teenuste pakkumine ja arendus. Valdavalt olid koolitused, mille osaleti, veebikoolitused.

Saare maakonna raamatukoguhoidjad osalesid ka rahvusvahelistel koolitustel ja õppereisidel:

- USA teabekeskuste koordinaatorite kohtumine „American Spaces Peer Networking Workshop in Budapest, Hungary“ (03.-05.09.2025)
- Saaremaa ja Hiiumaa raamatukoguhoidjate ühine õppereis Bornholmile, et saada infot, kuidas on saarel lahendatud raamatukogude ühendamise ja iseteeninduse
- Raamatukogujuhtide õppe- ja kogemusreis Kopenhaagenisse

Saare Maakonna Keskraamatukogu täitis maakonnaraamatukogu RaRS §5 lg 5 nimetatud erialase nõustamise ja raamatukogutöötajate täienduskoolituse korraldamise ülesannet ja

korraldas 2025. a maakonna raamatukoguhoidjatele kuus koolituspäeva ja neli õppesõitu (Järvamaale ja kolm Saaremaa raamatukogudesse).

Õppepäevadel käsitleti järgmisi teemasid: „Kartograafia ABC“, „Vabatahtlik töö kogukondades“, „Esimesed popstaarid: kuidas Ameerika naisbluusilauljad rajasid tänapäeva muusikatööstuse“, „Sõrulaste pärimuskultuur. Jõulud“ ja „MeediaRadar : digi- ja meediapädevus“. Saadi ülevaade raamatukogujuhtide õppe- ja kogemusreisist Göteborgi ning maaraamatukogude suveseminarist ja vaadati Nullteatri etendust „Endspiel. Henrik Visnapuu viimased päevad New Yorgis“.

Õppepäeval Saaremaa Muuseumis rääkisid muuseumitöötajad oma muuseumi olevikust ja tulevikust, MUIS-is olevatest muuseumi varadest, muuseumi trükistest ja haridusprogrammide ning viimastest arheoloogilistest leidudest.

Koolituspäevade ja õppereiside korraldamisel olid headeks koostööpartneriteks Eesti Rahvusraamatukogu (Tiina Kruup, Kristiina Kaju, Julia Rodina), Saaremaa Muuseum (Priit Kivi, Olavi Pesti, Jürje Koert, Garel Püüa), Järvamaa Keskraamatukogu, Türi ja Peetri raamatukogu, Käru muuseum, Kristina Õun, Kaisa Ling, Mari Lepik ja Nullteater (Kalev Kudu).

Õppepäevade kavandamisel arvestati raamatukoguhoidja kutsestandardi kompetentsinõuetega ning raamatukoguhoidjate vajaduspõhiste koolitussoovidega.

Keskkoogu poolt pakutud kohapealsete õppepäevade teemade ja korraldusega olid raamatukoguhoidjad väga rahul. Koolituspäevi ja õppereise hinnati harivateks ja sisukateks.

Täiendkoolitustel saadi juurde vajalikke teadmisi ja oskusi, mida raamatukogu igapäevatoös rakendada. Koolituspäevadel ja õppereisidel sai suhelda ja kogemusi vahetada nii oma maakonna kui teiste piirkondade kolleegidega. Rahvusvahelised seminarid andsid head keelepraktikat ning uusi tutvavaid ja sidemeid erinevate maade raamatukogudest.

Väljaspool Saaremaad toimuvatel koolitustel osalemise teeb keeruliseks suur aja- ja rahakulu. Seetõttu peavad raamatukogutöötajad väga oluliseks, et koolituspäevad erinevatel teemadel toimuksid Kuressaares kohapeal.

2.3.4 Statistiline aruandlus ja tegevuse analüüsimine

Vastavalt RaRS §5 lg 5 koostas Saare Maakonna Keskraamatukogu maakonna raamatukogude statistilise töö aruande.

Statistilise aruande esitamise juures oli mõningaid probleeme ebatäiusliku ja mitte valmis RAJU statistikakeskkonna tõttu.

3 Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon

3.1 Hoone ja ruum

Kõik Saare maakonna külaraamatukogud asuvad ühes hoones koos mõne asutuse või ettevõttega (kool, lasteaed, kohvik, rahvamaja, teenuskeskus, külakeskus, noortekeskus, tööppekeskus, sotsiaalmaja jm).

2025. aastal toimus sanitaarremont Tornimäe raamatukogus. Raamatukogu sai uue ja ilusa sisekujundusega ruumid. Randvere raamatukogus remonditi WC äravoolu ja Valjala raamatukogus küttepumpa. Salme raamatukogule paigaldati turvauks.

2025. aastal läks täielikule renoveerimisele Laimjala mõisahoone, kus asub ka raamatukogu. Tekib nn teenusmaja, kus paiknevad Laimjala kool, Laimjala teenuskeskus ja Laimjala raamatukogu. 2025. a veebruaris kolis raamatukogu asenduspinnale, milleks sai mõisahoone läheduses asuv soojak-konteiner. Renoveerimine lõpeb 2026. aasta keskel.

Aastail 2025-2026 toimub Orissaare kultuurimaja rekonstrueerimine, mille käigus läbivad uuenduskuuri ka Orissaare raamatukogu ruumid. 2025. a kolis Orissaare raamatukogu asenduspinnale Orissaare teenuskeskuses. Koos projektimeeskonnaga on raamatukogu töötajad kavandanud raamatukogu remondijärgsete ruumide plaani, sisustust, elektrisüsteemide paigutust jne, et leida parim võimalik variant uue raamatukogu tarvis. Orissaare raamatukokku paigaldatakse ka iseteeninduslik laenutus- ja autentimis-sisenemissüsteem.

Saare Maakonna Keskraamatukogu ruumid (Tallinna 6, Kuressaare) on kasutusel 2002. aastast. Raamatukogu vajab sanitaarremonti. Ruumide seinad on kulunud, seintes praod ja lugemissaali katuseakende tihendid vajaksid uuendamist (lasevad läbi tuult ja vihma). Hoidlates siinidel liikuvad rasked metallriiulid on muutunud ohtlikuks – teise asendisse liigutades nad ei seisku, vaid vajuvad töötajatele peale.

Probleemid on keskkogu kütte- ja ventilatsiooniga. Vaja on korda seada reguleerimisvõimalused, et raamatukogu ruumides oleks normaalne temperatuur ja jätkuks õhku. Eriti suveajal on nii lugejatele kui töötajatele tõeliseks katsumuseks kuumus ja õhupuudus.

Järjest enam vajavad raamatukogu kasutajad ruume individuaaltööks. Keskkogu internetipunkti arvutiruumid 9 ja 10 ei ole piisavalt helikindlad, et vastaksid kodukontori ja individuaaltöö vajadustele. Heli- ja temperatuurikindluse ning ruumi funktsionaalsuse parandamine nõuaks internetipunkti põhjalikku ümberehitamist.

Remondivajadus on järgmistel maaraamatukogudel:

- Abruca raamatukogu – seinte soojustamine, välisseinte värvimine, välistrepp;
- Hellamaa – täielik renoveerimine ja soojustamine;
- Kaarma – põranda lihvimine ja lakkimine, ukse vahetus;
- Liiva – valgustuse uuendamine;
- Pihla – akende vahetus, katuse parandustööd;
- Randvere raamatukogu – sanitaarremont;
- Sakla raamatukogu – sanitaarremont, värvimistööd;
- Taritu raamatukogu – sanitaarremont, aknalaudade ja uste värvimine;

- Valjala raamatukogu – põrandakatte parandused

3.2 Ligipääsetavus

3.2.1 Ligipääs raamatukogude ruumidele ja teenustele

Ligipääsetavuse aspektid	Mitmes raamatukogus?
Raamatukogu kodulehel on toodud vajalik info erivajadustega inimestele pakutavate võimaluste ning ruumide kohta	0
Raamatukogu kodulehel on info Pimedate raamatukogu ja selle võimaluste kohta	1
Raamatukokku on paigaldatud taktilised tähised	3
Raamatukogu pakub regulaarselt koduteenindust	18
Raamatukogusse pääseb mugavalt ilma kõrvalise abita ka ratastoolis, piiratud liikumisvõimega või lapsevankriga külastaja	15
Ratastoolis, piiratud liikumisvõimega või lapsevankriga külastajad pääsevad ilma kõrvaliseabita mugavalt kõikidesse raamatukogu ruumidesse	14
Raamatukogus on nõutele vastav invatualett	6
Raamatukogu juures on invaparkimiskohad või invatranspordile on muul viisil tagatud parkimisvõimalus	13
Kuuldeaparaadi kasutajal on raamatukogus võimalik kasutada silmusvõimendit	0
Raamatukogu lahtiolekuajad arvestavad ühistranspordigraafikutega	16
Raamatukogu on avatud vähemalt ühel nädalavahetuse päeval	7
Muu (nimetada)	0

Teisel korrusel asuvatesse maaraamatukogudesse on liikumispuudega inimestel sisenemine raskendatud. Selliseid raamatukogusid on praegu maakonnas 2 (Kaali, Tornimäe) ning 1,5 korrusel asuv Kaarma raamatukogu.

Keskraamatukogu peamaja ruumides on liikumispuudega ja ka ratastooliga inimesel liikumine võimalik. Olemas on lift ja invatualetid mõlemal korrusel. 2025. a jaanuaris paigaldati hoonele ise avanevad välisuksed.

Raamatukoguhoidjate hinnangul ei ole siiani liikumispuudega inimeste teenindamisega probleeme olnud. Kui keegi on abi vajanud, on alati leitud lahendus.

3.2.2 Koduteenindus

Koduteeninduse teenused	Kordade arv	Kasutajate arv
Väljaannete laenutus	931	127

Kasutajakoolitus	9	9
Digipädevuste alane nõustamine	14	11
Muu (toiduainete viimine)	3	1

Koduteenindust pakkusid 20 raamatukogu (sh keskkogu peamaja) 127 inimesele. Koduteeninduse sagedus sõltus inimeste soovist ja vajadustest. Raamatud ja ajakirjad toimetasid eakate ja puuetega inimesteni raamatukogutöötajad või toimus see koduhooldusega tegelevate valla sotsiaaltöötajate vahendusel.

Koduteeninduse kasutajate arv maakonnas kasvas 5 inimese võrra. Koduteeninduse kordi oli 39% rohkem, kui eelmisel aastal.

Teenused toetab eakate ja liikumispuudega inimeste lugemisharjumuste säilimist ning aitab vähendada nende sotsiaalset isoleeritust.

3.2.3 Teenused teistele asutustele

Teenused teistele asutustele	Kordade arv	Osavõtjate arv
Koolid (kohtumised kirjanikega, tegevused koolivaheaegadel, ettelugemised, lauamängude mängimine, lugemistunnid, näituste ja raamatute tutvustused, inglise keele õpe jne)	152	2274
Lasteaiad (teematunnid, ettelugemine, meisterdamine, muinasjutuhommikud jne)	127	2094
Hooldekeskused (viktoriinid, ettelugemine, raamatute tutvustamine, kooslaulmine jne)	11	285
Noortekeskused (erinevad üritused)	11	676
Rahvamajad (oluliste riiklike tähtpäevade aktuste vms korraldamine ja läbiviimine, perepäevad, piirkonna kogukonnasündmused jne)	3	131
Muud asutused (seltsid, tööppekeskus jm)	19	316

Paljud ettevõtmised said teoks tihedas koostöös. Sagedasti olid raamatukogutöötajad need, kes kutsusid kohapeale esinema kirjanikke, jutuvestjaid jt. Üritused aga toimusid lasteaias või koolis, kuna ruumikitsikus ei võimaldanud raamatukogus ettevõtmisi läbi viia.

Erinevad üritused arendavad teenusest osasaajate silmaringi ja teadmisi, suurendavad lugemishuvi ning pakuvad ka meelelahutust.

3.3 Innovatsioon

3.3.1 Raamatukogude pakutavad/kasutatavad innovaatilised/infotehnoloogilised võimalused

Innovaatilised/infotehnoloogilised lahendused	Mitmes raamatukogus?
---	----------------------

Raamatukogusüsteem URRAM	0
Raamatukogusüsteem RIKS	28
Raamatukogusüsteem Sierra	0
Raamatuid saab laenutada igal ajal laenutuskapi kaudu	1
Raamatuid saab tagastada igal ajal tagastuskasti, tagastusluugi või laenutuskapi kaudu	28
Raamatukogus on iseteeninduslahendused (laenutusautomaadid)	1
Raamatukogu pakub avatud raamatukogu teenust (24/7)	0
Raamatukogu pakub kasutajatele kaugtöökohta/individuaaltööruumi	19
Raamatukogu pakub kasutajatele rühmatööruumi	11
Raamatukogu pakub kasutajatele konverentsitehnikat	5
Raamatukogu pakub kasutajatele vähemalt ühte kaamera ja mikrofoniga arvutit (nt koosolekuteks)	14
Raamatukogus saab kasutada helistuudiot (nt muusika, taskuhäälingute loomiseks)	0
Raamatukogus saab kasutada videostuudiot (nt videote, logide loomiseks)	0
Raamatukogus on kasutusel RFID lahendus	0
Raamatukogus on vähemalt üks AIP arvuti	28
Raamatukogus saab kasutada WiFi ühendust	26
Raamatukogus saab kasutada printerit ja/või skännerit ja/või koopiamasinat	28
Raamatukogus saab värviliselt printida	21
Muud teenused:	
Lamineerimine	2
Õmblusmasina kasutamine	1
Vaikse töö kabiin	1

3.3.2 Tähtsamad arendustegevused infotehnoloogia vallas

Arvutitöökohti on maakonna raamatukogudes kokku 101, millest 53 arvutit on kasutajate ja 48 raamatukogutöötajate käsutuses. Kõik – nii kasutaja- kui töötajaarvutid – on internetiühendusega.

Jätkus ettevalmistus RFID tehnoloogia kasutusele võtmiseks keskkogus ja Orissaare raamatukogus – uued raamatud markeeritakse RFID koodiga.

2025. a renditi Saare Maakonna Keskraamatukogu peamajja 14 uut arvutit, millest 8 vahetasid välja keskkogu peamaja internetipunkti vanad arvutid.

3.3.3 Iseteeninduslike teenuste kasutus

Kõigil maakonna raamatukogudel on raamatute tagastamise kastid.

Saare Maakonna Keskraamatukogu raamatukappi oli 2025. aastal 1070 laenutust, so 116 laenutust vähem kui eelmisel aastal (keskmiselt 4 laenutust päevas).

Keskkogu lugejaks saab registreerida ka veebis. RIKSWEBis on võimalik pikendada teavikute tagastamise tähtaega.

3.3.4 Andmebaaside loomine ja teatmebibliograafilise töö korraldamine

Täiendati andmebaasi RIKS. Saare Maakonna Keskraamatukogus bibliografeeriti kohalikku ajalehte Saarte Hää! ja erinevates ajakirjades ilmunud Saaremaa-ainelisi artikleid.

Kohalike omavalitsuste valimiste ajal otsiti ja koguti veebiainest Saare maakonna kandidaatide ja valimisliitude veebisaitidest ning edastati info RaRa veebiarhiivile.

4 Kogude kujundamine

4.1 Komplekteerimise põhimõtted

Saare Maakonna Keskraamatukogu täitis maakonnaraamatukoguna RaRS §5 lg 5 nimetatud kogude komplekteerimise ja töötlemise ülesannet.

Komplekteerimispõhimõtted 2025. aastal ei muutunud. Aluseks olid riiklikud suunised ja 28.06.2021 kinnitatud „Saare Maakonna Keskraamatukogu kogude komplekteerimise ja säilitamise põhimõtted“.

Kõik maakonna rahvaraamatukogud komplekteerivad oma kogud keskraamatukogu kaudu, arvestades oma raamatukogu teeninduspiirkonna eripära (kooli või lasteaia olemasolu, piirkonnas asuvad asutused, suvitajate soovid jne). Komplekteerimisel lähtutakse lugejate erinevatest vanusegruppidest, nende huvidest ja vajadustest.

Külaraamatukogud said tellimisnimekirju tavaliselt 1-4 korda nädalas, vastavalt ladudest ja kirjastustest saadetud tellimisnimekirjade sagedusele.

Keskraamatukokku jõuavad teavikud ladudest 3-5 korda nädalas. Teavikute saabumine Kuressaarde toimus tavaliselt tarnijate kulul. Peamised tarnijad olid hulgilaod Rahva Raamat, Apollo, Varrak ja Eram Books.

Vajadusel tõi raamatupakid Tallinnast ära Saaremaa Vallavalitsuse auto või tellisime majandusvedude teenust AS-lt Tehtal. Tavaliselt ühildati teavikute transport näituste vms Tallinnast toomise või sinna tagasi viimisega.

Saare Maakonna Keskraamatukogu komplekteerib, arvestab ja töötleb teavikuid, peab arvestust komplekteerimissummade üle, koostab saatelehed ja pakib teavikud transpordiks külaraamatukogudesse. Raamatupakkide toimetamise reeglina kaks korda kuus – mõnel kuul ka sagedamini – külaraamatukokku organiseerivad külaraamatukogude juhatajad ise.

2025. aastal läksid raamatupakid külaraamatukogudesse 22 korral. Keskraamatukogu peamaja lugejateni jõuavad uued raamatud komplekteerimisosakonnast igal tööpäeval.

Saaremaa vald andis 2025. a teavikute soetamiseks 3,17 € elaniku kohta (2024 – 3,41 €) , Muhu vald 3,58 € (2024 – 3,53 €) ja Ruhnu vald 23,20 € (2024 –19,94 €).

USA saatkonna toetus keskraamatukogu Ameerika teabepunktile raamatute ostmiseks ja perioodika tellimiseks oli 2039 € (2024 – 2252 €).

4.2 Kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

2025. aastal oli kogude keskmine ringlus maakonnas 0,8 nagu eelmiselgi aastal.

4.3 Raamatukogu komplekteerimine (trükis, e-raamat, audioraamat): analüüs ja hinnang

Kogude täiendamisel oli endiselt esikohal Eesti autorite ja Eesti kohta ilmuva kirjanduse, samuti lastekirjanduse ning oma piirkonna kodulooliste trükiste soetamine. Olulisel kohal oli ka teatmeteoste ja teadmiskirjanduse ning väärt tõlkekirjanduse tellimine.

Ostetud raamatu keskmiseks hinnaks kujunes 2025. aastal maakonnas 14,41 € (2024 – 14,46 €) (2023 – 15 €).

Raamatutele kulus maakonna komplekteerimiskuludest 77,5% (2024 – 79,2%). Komplekteeriti ainult trükitud raamatuid. Raamatuid osteti maakonna iga elaniku kohta 0,34.

2025. a tuli Saare maakonna raamatukogudesse raamatuid juurde 12 906 eksemplari, mis on 55 eksemplari vähem kui eelmisel aastal (2024 – 12 961). Juurdetulnud eksemplaridest olid 11 735 ostud (2024 – 11 881) ja 1171 annetused (2024 – 1080). Nimetusi lisandus 3860.

Maakonda juurdetulnud raamatutest 9767 eksemplari (2024 – 9825), s.o 75,7% oli laste- ja ilukirjandus (2024 – 75,8%).

Võõrkeelseid raamatuid lisandus 108 eksemplari.

4.4 Perioodika komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Maakonnas tervikuna telliti perioodikat 49 312 euro eest (2025 – 48 355 €), mis moodustas 21,3% kogu komplekteerimissummast (2025 – 20,4%). Saare maakonna raamatukogudele riigilt kogude komplekteerimiseks saadud toetusest kasutati kultuuriperioodika tellimiseks 3396 eurot.

Kogu Saaremaa valla raamatukogude (keskkogu ja harukogud) perioodika telliti 2025. aastal keskkogu vahendusel, arvestades haruraamatukogude soove. Ameerika saatkonna toetusega osteti keskkokku 5 nimetust ingliskeelseid ajakirju (sh majandust, poliitikat, teadust, turismi, sisekujundust ja moodi käsitlevad ajakirjad).

Eesti päevalehed on keskkogu peamajas veebiligipääsuga, samuti Õhtulehe ja Delfi ajakirjaväljaanded ning Juridica ja Saarte Hääl.

Maakonda tuli juurde 132 aastakäiku ajalehti (2024 – 150) ja 493 aastakäiku ajakirju (2024 – 533).

4.5 Muude väljaannete komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Auviste ja muude teavikute ostud kokku moodustasid 1,2% kogu maakonna komplekteerimissummast (2024 – 0,4%).

Auviseid tuli maakonna raamatukogudesse juurde 5 (2024 – 12), millest 3 olid ostud. Raamatukogude kasutajate huvi auviste vastu on väike ning seetõttu on nende komplekteerimine vähenenud.

Muid teavikuid lisandus maakonna raamatukogudesse 55 (2024 – 70), millest 51 olid ostud. Valdavalt on need erinevad lauamängud, mis on jätkuvalt raamatukogude külastajate hulgas väga populaarsed.

Elektroonilisi teavikuid ei komplekteeritud.

4.6 Esemete komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Esemeid ei komplekteeritud.

4.7 Annetuste osakaal kogude juurdekasvust

Annetuste osakaal kogude juurdekasvust oli 9,1% (2024 – 8,3%) Peamised annetajad olid RaRa Hoiuraamatukogu ja kohalikud inimesed.

Soome professor Markku Sundberg annetas Saare Maakonna Keskraamatukogule 513 raamatut ja 98 DVD filmi. Raamatud olid põhiliselt soome keeles, aga oli ka jaapani-, hispaania- ja ingliskeelset kirjandust. Kuna tegemist oli keemiaprofessoriga, siis oli annetuse hulgas väga palju väärtuslikku keemiaalast kirjandust, mida on kavas pakkuda ülikoolide raamatukogudele. Suur hulk oli ka ajaloo- ja arhitektuurialaseid raamatuid. Ilukirjanduse osakaal oli väike. Töö annetatud raamatute sorteerimise ja valikuga jätkub 2026. aastal.

4.8 Inventuurid ja mahakandmised

Maakonna raamatukogude kogudest kustutati 14 447 raamatut (2024 – 13747), 364 ajakirja aastakäiku (2024 – 498), 56 auvist (2024 – 4), 3 elektroonilist teavikut ning 2 muud teavikut.

2025. aastal toimus inventuur Leisi raamatukogus.

5 Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

5.1 Lugejaküsitlused

2025. aastal Saare maakonna raamatukogudes lugejate rahulolu-uuringuid läbi ei viidud.

5.2 Üleriigilise rahulolu-uuringu tulemused

Saare maakonna raamatukogude rahuolunäitaja skaalal 1-st 10-ni oli 9,80 (Eesti keskmine 9,74). Võrreldes eelmise aastaga tõusis Saare maakonna raamatukogude rahuloluindeks +0,9.

Rahulolu-uuringu tagasiside oli äärmiselt positiivne. Raamatukogusid iseloomustati kui turvalisi, koduseid ja rahulikke kohti, kuhu on alati hea tulla. Kõrgelt hinnati raamatukogutöötajate abivalmidust ja kompetentsust. Rahul oldi mitmekesise raamatu- ja perioodikavalikuga. Oluliseks peeti, et raamatukogus saavad IT-tuge need, kellel ei ole kodus arvutit ja puuduvad oskused e-toimingute tegemiseks. Rõhutati, et raamatukogu on

kogukonna kokkusaamise koht, kus toimuvad vahvad üritused. Väga positiivseks peeti raamatute tagastuskasti olemasolu.

Raamatukogude lahtiolekuajad olid vastajate hinnangul sobivad. Sooviti, et Lümända raamatukogu võiks olla avatud viiel päeval nädala

Mõnede raamatukogude puhul mainiti remondivajadust. Hellamaa raamatukogule sooviti rohkem ruumi. Märgiti, et teisel korrusel olevatesse raamatukogudesse on vanematel inimestel raske minna (Kaali, Tornimäe). Soovitakse mõnusaid ning mugavaid lugemis- ja istumisnurki. Oodatakse raamatulaenutuskappe.

5.3 Raamatukogu kasutamine ja teenused

Väliteeninduspunktid on kahel külaraamatukogul – Laimjala ja Sakla. Laimjala teeninduspunktis Saarekülas ja Sakla teeninduspunktis Kallemäe koolis on võimalik lugemisvara laenutada neljapäeviti.

Koduteenindust pakkusid 20 raamatukogu (sh keskkogu peamaja). Tagastuskastid on kõigil Saare maakonna rahvaraamatukogudel. Keskkogu lugejad Kuressaares saavad kasutada ka raamatukappi.

Väga aktiivset kasutust leiab jätkuvalt keskkogu lugemissaali vaikse töö kabinet. Kabiinis töötatakse sülearvutiga Teams jm keskkonnad, kus on vaja rääkida), on õpetaja-õpilane eratunnid, loetakse raamatut ja tehakse rühmatööd. Kuigi kabiin on mõeldud kahele inimesele, mahutab see tegelikult neli inimest. 2025. a oli umbes 1800 vaikuse kabiini külastust nagu eelmiselgi aastal.

2025. a pakkusid Omniva lepingulisena postiteenuseid Mustjala ja Salme raamatukogu.

Sakla raamatukogus saab kasutada õmblusmasinat ja kududa kangastelgedel kaltsuvaipa ning vajadusel kasutada ka juhendaja abi või nõu.

5.3.1 Avalikule teabele ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse elektroonilistele teenustele juurdepääs

Saare maakonna rahvaraamatukogudes on kasutajate käsutuses 53 arvutit (kõik internetiühendusega), sh Kuressaares 15 arvutit.

WiFi leviala on 26 raamatukogus, puudub Kaarma raamatukogus ning ajutiselt 2025. a ka Laimjala raamatukogus, kuna Laimjala raamatukogu asus remondi tõttu asenduspinnal soojakus.

Internetipunktide kasutajad külastasid põhiliselt internetipanka, sotsiaalmeedia kanaleid, infoportaale, e-notarit, ostsid teatri-, praami-, bussi- ning lennupileteid, vaatasid e-posti, digiallkirjastasisid dokumente jne. Palju kasutati ka printimisteenust.

Väga oluline on raamatukoguhoidjate osa lugejate abistamisel e-teenuste kasutamisel erinevates keskkondades. Raamatukoguhoidjad tunnistavad, et paljud inimesed vajavad abi. AIP-i arvuteid kasutati ka kaugtöö tegemiseks.

Keskkogu peamaja internetipunkt sai 8 uut rendiarvutit. Murekohaks on maaraamatukogude kasutajaarvutite vanus.

5.3.2 Muudatused ja uuendused teeninduskorralduses ning teenustes, sh e-teenustes

5.3.3 Lugejad

Lugejad 2024	Lugejad 2025	Muutus (+-)
10654	10412	-242

Kasutajate arvust olid 23,7% lapsed. Saare maakonna raamatukogude registreeritud kasutajad olid 2025. aastal 30,3% elanikkonnast. (2024 – 30,9%).

5.3.4 Külastused

Külastused 2024	Külastused 2025	Muutus (+-)
176928	176687	-241

Maakonnas tervikuna oli külastusi elaniku kohta 5,1 nagu eelmiselgi aastal. Laste külastusi oli 24,6% külastuste üldarvust.

5.3.5 Laenutused

Laenutused 2024	Laenutused 2025	Muutus (+-)
290826 (sh koju- ja kohallaenutused + pikendused)	289124 (sh koju- ja kohallaenutused + pikendused)	-1702

Maakonnas tervikuna oli laenutusi elaniku kohta 8,4 ja laenamissagedus 27,8.

Kojulaenutustest (sh kojulaenutused + pikendused) oli 85,3% raamatud (sh 65,9% ilu- ja lastekirjandus), 14,3% perioodika ja 0,4% auvised.

Arvandmetes oli 2025. aastal väike tagasimineku. Üheks lugejate arvu vähenemise põhjuseks on maakonna elanike arvu vähenemine. On kasvanud inimeste hulk, kes tervislikel põhjustel enam lugeda ei saa või ei soovi.

Külastuste ja laenutuste väikest vähenemist põhjustas kindlasti ka kahe renoveerimisele läinud raamatukogu sulgemine asenduspinnale kolimise ajaks.

5.3.6 MIRKO teenus

2023. aasta märtsikuus ühines Saare Maakonna Keskraamatukogu peamaja üleriigilise laenusplatvormiga MIRKO.

2025. aastal tehti kokku 137 tellimust (2024 –153 tellimust) ning laenutati 310 raamatut ja tehti 197 pikendust. Tellitud raamatute teemad on väga erinevad. Nii ilu- kui teadmiskirjandust laenutati pea võrdselt. Sooviti ka koolide soovituslikku kirjandust, kuid seda keskkogu välja ei laenuta.

Enamjaolt olid raamatutellimused Tallinnast ja Harjumaalt.

5.3.7 Ülevaade RVL teenusest

Keskkogu Kuressaares tellis raamatuid pea kõigist ESTER-s olevatest suurematest raamatukogudest. Maaraamatukogud esitasid välis RVL-i tellimusi harva.

RVL laenutused

välja	234
sisse	122

5.3.8 Infopäringud

Päringud 2024	Päringud 2025	Muutus (+-)
4985	5185	+200

Infopäringute teemad olid väga erinevatest valdkondadest. Sooviti teada snuukeri reeglitest, tervislikust toitumisest, rästikute pulmaega, mis tõugu oli Buratino koer jne. Küsiti infot päevakajaliste ja praktiliste asjade kohta (hääletamine kohalike omavalitsuste valimisel, automaks jne).

5.3.9 Virtuaalüritused, -koolitused ja -näitused

Hellamaa raamatukogu juhataja koostas Kahootis interaktiivsed muhu keele ja unarsõnade õppekaardid laste ja noorte tarvis.

Orissaare raamatukogu pani kokku kaks virtuaalnäitust. Näitusel „Jaga lugemisrõõmu“ soovitasid noored eakaaslastele oma lemmikraamatuid. Näitus „Meie eriline raamat“ tutvustas Orissaare raamatukogu vanimat raamatut ja ka lugejatel oli võimalus oma koduraamatukogu rariteete tutvustada.

Saare Maakonna Keskraamatukogu kodulehel on vaatamiseks <https://skr.lib.ee/veebinaited/> Ameerika teabepukti näitus „Ameerika edukad naised“ (<https://skr.lib.ee/wp-content/themes/hueman/assets/front/pdf/Naised.pdf>).

5.3.10 Tasulised teenused

- Printimine, paljundamine
- Ruumirent
- Üritused
- Materjalikulu (nt 3D-printimine, laserlõikur jne)
- Muu: skaneerimine, lamineerimine

5.4 Laste- ja noorteteenindus

Lug-d 2024	Lug-d 2025	Muutus (+/-)	Külast- d 2024	Külast- d 2025	Muutus (+/-)	Laenut 2024	Laenut 2025	Muutus (+/-)
2554	2462	-92	42997	43447	+450	23889	23488	-401

Maakonna lugejate üldarvust 23,7% olid lapsed (2024 – 24%). Laste külastused moodustasid 24,6% kõigist külastustest (2024 – 24,3%) ning laenutused 10,0% (sh kohal- ja kojulaenutused, pikendused) (2024 – 10,3%).

2025. a lastele toimunud:

- näitused ja väljapanekud maakonnas kokku 139
- laste ürituste arv maakonnas kokku 211, millest sai osa kokku 4477 last
- laste rühmakoolitused maakonnas kokku 114, kus osales 1570 last

Külastuste arvu kasv võib olla seletatav raamatukogu ning koolide ja õpetajate vahelise hea koostööga, erinevate raamatukogus toimuvate laste üritustega ja pikapäevarühma tegevustega, raamatukogu kasutamise mitmekesistamisega (mängud, pusled, meisterdamine, klubid). Suure osa laste laenutuste koguarvust moodustab koolide soovituslik kirjandus. See peegeldub laenutuste TOP nimekirjades.

5.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Laste- ja noorsookirjanduse komplekteerimispõhimõtted ei muutunud. Eelistati eesti algupärast laste- ja noorte- ning teabekirjandust ja väärt tõlkekirjandust. Olulisel kohal oli kooli soovitusliku kirjanduse nimekirjas olevate teoste ning lugema õppimist soodustavate ja väikelastele mõeldud raamatute hankimine.

Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine toimus koostöös koolide ja lasteaedadega. Lasteraamatute tellimisel kasutati Eesti Lastekirjanduse Keskuse soovitusnimekirju.

Laste- ja noortekirjandust osteti 2025. a maakonda kokku 2760 eksemplari (2024 – 2875 eksemplari), millele kulutati 29 047 eurot (2024 – 31 623 eurot).

5.4.2 Laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamine, arendamine ja üritused

Kõigi raamatukogudes toimuvate ettevõtmiste eesmärk on lähendada last/noort ja raamatut ning tekitada neis lugemishuvi ja anda teadmisi erinevatel teemadel, arendada loovust ning eneseväljendust.

Peamised lastele korraldatud ettevõtmiste teemad olid – Eesti Raamatu Aasta, rahvakalendri tähtpäevad, eesti keel ja loodus. Jätkuvalt on väga populaarsed raamatukogudes toimuvad meisterdamistunnid.

Eesti Lastekirjanduse Keskuse programmiga „Lugemisisu“ on liitunud 9 Saare maakonna raamatukogu (Saare Maakonna Keskraamatukogu ning Aste, Kärkla, Liiva, Lümända, Orissaare, Salme, Tornimäe ja Valjala raamatukogu).

Keskraamatukogu lasteosakond koostas 6.-7. klassi õpilastele raamatukogu töölehe, mida õpilased said täita raamatukogu külastamise tunni ajal. Seoses raamatuaastaga tehti raamatu arengu teekonnast esitlusmaterjal erivajadusega noortele.

Keskkogu lasteosakonna raamatuaasta alguse ürituseks oli suur näitus „Erikujuline raamat“, kus tutvustati lastele (lasteaialapsed, koolilapsed) raamatuid alates kõige väiksemast kõige suuremani, kõige vanemast kõige eriskummalisemani ja kõiki toredaid sinna vahepeale jäävaid. Lapsed käisid koos juhendajaga läbi raamatu arengu teekonna algusest tänapäeva. Abiks oli „500 aastat Eesti raamatut“ plakat, kus oli kirjeldatud 500 aastat Eesti raamatu teekonda tänapäevani. Osales kokku ligikaudu 300 last.

Eesti raamatu aastal sai keskkogus mõeldud ka kõige pisemate lugejate peale. Tegevust alustas põnnikese pooltund, mis haaras kaasa kümnekond väikelast koos vanematega.

Külas olid lastekirjanikud – Jana Maasik (keskkogu), Kairi Look (Valjala), Grethe Rõõm (keskkogu), Reena Vallau (keskkogu) ning Pille ja Tambet Tamm (keskkogu). Jutuhommikutel Aste, Leisi, Metsküla ja Valjala raamatukogus esines lastele oma lugudega Ena Mets. Konverentsi „Metsa mõte“ raames olid keskkogus Urmas Tartese ettekanded „Metsalood lastele“ ning jutuvestja Piret Päär oli esinemas Lümända ja Salme raamatukogus.

Lugemiskoer Luna, külastas keskkogu lasteosakonda ja Aste raamatukogu, et aidata lugemise ja esinemishirmudega lapsi.

Orissaare raamatukogu koostas näituse „Jaga lugemisrõõmu!“, kus kaheksa noort jagasid virtuaalselt oma lugemiselamusi ja soovitasid raamatuid raamatukogu ning Noortelinnaku Facebookis. Soovitused olid näitusena väljas Noortelinnaku poolt korraldatud Rõõmufestivali ajal ja Orissaare Gümnaasiumis. Eriti tore oli, et oma lugemismuljeid jagas ka paar noormeest.

Orissaare ja Tornimäe raamatukogu viisid läbi töötoa „Eesti raamat 500“, kus tutvustati raamatu ajalugu, vanu raamatuid, sai lugeda gooti kirjas Wanradt-Koelli katekismuse tekste, mängida lugemismänge, uurida trükikunsti ja eesti trükise ajajoont.

Väga hea koostöö on aastate jooksul saavutanud Ida-Saaremaa ja Muhu rahvamajad, noortekeskused ning Laimjala, Orissaare, Tornimäe, Hellamaa ja Liiva raamatukogu. Üheskoos on korraldatud palju erinevaid ettevõtmisi.

Ida-Saaremaa ja Muhu laste jõulumaa koos töötubadega oli seekord Tornimäe raamatukogus ning Ida-Saaremaa ja Muhu perepäev Orissaare terviserajal "Metsalood", kus sai looduses osa võtta erinevatest töötubadest.

Olid traditsioonilised Muhu noortekeskuse, Muhu põhikooli, Muhu muuseumi, Hellamaa raamatukogu, Hellamaa külakeskuse ja Liiva raamatukogu ühisprojektid „Vastlarull“ ja „Munarall“. Saaremaa lasteaedade spordipäeval Orissaare spordihoones korraldas Orissaare raamatukogu raamatuaasta töötoa, kus lisaks sportimisele said lasteaedade koolieelikuist osalejad uurida sporditeemalisi lasteraamatuid, lugeda koos luuletusi jne.

Lümända raamatukogu viis Lümända Põhikooli õpilastele kolmes vanuseastmes läbi kirjandusliku orienteerumismängu. Õpilased võtsid osa fotokonkursist „Raamatuga üheks“. 2025. a asutati Lümända raamatukogu juurde noorte lugemisklubi. Koos käidi kolmel korral.

Lümända lasteaia lastele, töötajatele ja lapsevanematele etendati Lümända Maja fuajees raamatukoguhoidja poolt kirjutatud ja lavastatud näidend „Metsahaldja ja päkapikupere jõulusagin“. Näidendit mängiti ka Taritu rahvamajas ja Kihelkonna hooldekodus.

Keskkoogu Ameerika teabenurga ja Tallinna Tehnoloogiakooli koostöös toimus robotikavõistlus, millest võtsid osa Kuressaare Nooruse Kooli ja Kaali Kooli võistkonnad.

5.5 Raamatukogu kui kogukonnakeskus

Üritused/tegevused 2024	Üritused/tegevused 2025	Muutus (+/-)
1372	1387	+15

Milliseid üritusi/tegevusi on raamatukogud aruandeaasta jooksul pakkunud?

Üritused/tegevused	Arv
Info-, meedia- ja digipädevuste alane nõustamine ja juhendamine*	54
Kirjandusega seotud näitused ja väljapanekud	375
Kodulooga seotud sündmused ja väljapanekud	38
Kontserdid või muusikasündmused	21
Kunsti- või käsitöönäitused	35
Lugejamängud ja -võistlused	42
Lugejate kohtumised kirjanike ja kirjandustegelastega, muud kirjandussündmused	125
Üldharivad loengud ja töötoad	291
Muud (sportlikud tegevused, väljasõidud, tähtpäevade tähistamine, inglise keele tunnid, vestlusklubi jne)	406

Raamatukogu kui ohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond on paljudele inimestele ainuke kultuuriasutus, mida külastatakse. Seetõttu on väga oluline, mida ja missuguseid võimalusi raamatukogud vaba aja veetmiseks ja enesetäiendamiseks pakuvad.

Andes kogukonna liikmetele võimaluse osaleda erinevates ettevõtmistes, saame tuua vaheldust nende igapäevaellu, avardada silmaringi, võimaldada kokku saada vanade sõpradega, leida uusi tuttavaid, tutvustada raamatukogude teenuseid ning tegevusi jne.

Raamatukogude külalisteks olid Juli Suvi looduspiltide ja luuleõhtututega „Merelisi mõtteid mõlgutades“ ning „Sünnimaa süleluses sündinud“ (keskkogu, Kärla, Liiva, Lümända) ning kirjanikud Jana Maasik (keskkogu), Margus Müür (Salme), Villu Kangur (Orissaare, Valjala), Olavi Antons (Lümända), Kairi Look (Valjala), Grethe Rõõm (keskkogu), Reena Vallau (keskkogu) ning Pille ja Tambet Tamm (keskkogu). Keskkogus ja Orissaare raamatukogus rääkis Epp Petrone raamatu loomisest, hoidmisest ja taaskasutamisest. Kirjanike tuuri Sõnaränd raames olid keskkogus esinemas Eva Koff, Manfred Kalmsten ja Sveta Grigorjeva.

Aasta jooksul toimus hulk raamatuesitlusi. Keskkogus oli Rein Orni novellikogu „Laev ei kuhugi“, Andrus Ansipi raamatu "Lastelastele" ning Ülo Tuuliku raamatu "Viieist kaheksakümne viieni" esitus. Dagmar Pöntiskoski esitles keskkogus oma raamatut "The Mass Exodus from Estonia in 1944: Our Story" ning keskkogus oli ka paali keelest tõlgitud ja kommenteeritud raamatu „Dhammavärsid (Dhammapadapāli)“ esitus. Raamatut tutvustas tõlkija ja Dhammavinaya Instituudi direktor, Buddha munk (Dr Andrus Kahn). Keskkogus ja Torgu raamatukogus oli Mare Kõiva raamatu „Saaremaa nõiad ja võlud“ ning Hellamaa raamatukogus Marje Naaberi raamatu „Ulgumuhulane“ esitus. Liiva raamatukogus oli Maris Mägi luuleõhtu.

Jutuhommikutel ja -õhtul Aste, Leisi, Metsküla ja Valjala raamatukogus sai kuulata Ena Metsa lugusid, Lümända raamatukogus oli esinemas jutuvestja Piret Päär.

2025. aasta oli Albert Uustulndi aasta. Tema 100. sünniaastapäeva tähistati erinevate ettevõtmistega paljudes raamatukogudes. Mõnusa jutu, pillimängu ja lauludega meenutasid Lembit ja Meelis Uustulnd oma isa keskkogus ning Hellamaa, Kärla, Tornimäe, Sakla, Taritu ja Torgu raamatukogus.

Raamatukogudes toimus ka kontserte. Randvere raamatukogus esines Uudo Sepp. Hedvig Hansoni kontsertkava „Laul ja luule“ sai kuulata keskkogus, Salme ja Taritu raamatukogus. Ameerika teabenurga 20. sünnipäeval esinesid keskkogus muusikud Kaisa Ling ja Rene Paul Allkivi. Keskkogus oli Nullteatri etendus „Endspiel. Henrik Visnapuu viimased päevad New Yorgis“.

2025. aastal oli Kuressaares mitmeid loodusteemalisi ettevõtmisi, millele ka keskkogu näituste ja ürituste korraldamisega kaasa aitas.

Kevadel toimus Kuressaare loodusfestival ja 10.–15. novembrini toimus Saaremaal konverents „Metsa mõte“. Urmas Tartes rääkis keskkogus putukatest ja liblikatest ning Juhani Püttsepp tutvustas oma raamatuid. Oli näituse "Inimene ja loodus Olev Soansi piltkaartidel" avamine ning Kuressaare III loodusfestival "Looduse poole kaldu".

Vaadata sai palju huvitavaid näitusi. Oli keskkogu Ameerika teabenurga Fulbrighti stipendiaadi Barbara Sanfordini vesivärvijoonistuste näitus „Saaremaa alfabeet“ Saaremaale iseloomulikest sümbolitest läbi tema silmade. Keskkogus eksponeeriti rahvusvahelisi näitusi „Pildi jõud“, „Peegeldused“ ja „Tolmeldajate uurimine“. Keskkogu hittnäituseks sai aga „Muumid 80“.

Hellamaa raamatukogus olid kohalike käsitöömeistrite loominguga näitused „Kalju papa puunikerdused“ ja „Meeli meistritööd“, Sakla raamatukogus fotonäitus „Siiksaare kevad“ ja Valjala raamatukogus Timo Kähara portreemaalide näitus.

Eesti Raamatu Aasta puhul korraldas Saare Maakonna Keskraamatukogu koostöös maakonna raamatukogutöötajatega kolm erineva marsruudiga bussituuri, et tutvustada Saare maakonna elanikele ja külalistele meie maaraamatukogusid.

Igas raamatukogus võttis huvilised vastu raamatukogu juhataja, kes tutvustas oma raamatukogu tegemisi. Kõik maaraamatukogud jagavad maja mõne teise asutusega – rahvamaja, kool, lasteaed jne. Seega saadi infot ka teiste asutuste ja kohaliku kultuurielu kohta. Kolme tuuri käigus külastati 18 maaraamatukogu. Kokku osales bussitouridel 54 inimest.

Raamatukogude juures jätkasid tegevust Orissaare kirjandussõprade klubi, Salme keskpäevaklubi, Lümända kirjandusklubi, Hellamaa keskkomungupidajad, Taritu memme-taadi raamatuklubi, seltsing Kärla Käbid, Sakla Külaarengu Selts ja Torgu raamatukogu kohvikklubi. Eikla raamatukogu juures tegutsesid MTÜ Eikla Piirkondade Külade Selts ja käsitööringid, Kõrkvere raamatukogus käisid koos MTÜ Kõrkvere Seltsingu liikmed.

2025. aastal loodi raamatukogude juurde ka kolm uut raamatuklubi – Leisi Loeb (Leisi raamatukogu), Memmede Raamatuklubi (Randvere raamatukogu) ja Noorte Lugemisklubi (Lümända raamatukogu).

5.5.1 Kasutajakoolitused

Koolitused 2024	Koolitused 2025	Muutus (+/-)
884	699	-215

2025. aastal viidi maakonna raamatukogudes läbi 383 individuaalkoolitust (2024 – 584). Rühmakoolitusi oli 316 (2024 – 300), milles osales 4551 inimest (2024 – 4360). Raamatukogud võtsid ka 2025. aastal osa ETKA Andras korraldatud üle-eestilisest täiskasvanuhariduse sündmusest „Õpitund“.

Kasutajakoolituste sihtrühmade ja ka teemade osas muutusi ei olnud. Individuaalkoolituste sihtrühm olid endiselt täiskasvanud vanuses 50+. Õpetust ja abi vajati kõige enam e-keskkonnas toimetamisel.

Rühmakoolituste peamine sihtrühm oli õpilased ja lasteaia vanema astme lapsed, kellele tutvustati raamatukogu kasutamise põhitõdesid, räägiti rahvakalendri tähtpäevadest,

rahvaluulest, Eesti Raamatu Aastast jne. Jätkuvalt olid väga populaarsed raamatukoguhoidjate ja õpetajate jt juhendamisel toimunud lastele mõeldud meisterdamistunnid. Jätkusid „Lugemisiisu“ programmi teematunnid.

Täiskasvanutele mõeldud rühmakoolitustel meisterdati jõulukaunistusi, kuulati ettekandeid vaimsest tervisest, toimetulekust surma ja leinaga, loodusest ja keskkonnast (elurikkus, päevaliblikad, aasta lind kormoran jm) ning vanade õunapuusortide säilitamisest ja viljapuude pookimisest. Olid mälu treeningu õpitunnid ja viltimise töötoad Anu Vahter juhendamisel, toiduvalmistamise õpitoad ning Riigi Infosüsteemi Ameti küberturvalisuse õpituba, Sotsiaalministeeriumi veebikonverents "Pensionipäev" ning töötuba "Maagiline teetund ja ravimtaimed". Merily Porovardi juhendamisel toimus aasta jooksul keskkogus viis kirjutamise töötuba „7 kirja iseendale“.

Keskkogu Ameerika teabenurga korraldusel oli kokku 119 üks-ühele inglise keele tundi ja 29 inglise keele vestlusklubi tundi.

Ameerika kultuuri, ajalugu, vaatamisväärsusi, traditsioone ning poliitikat tutvustavad tunnid ja rühmatööd ning keeleõppetunnid Kuressaare koolide õpilastele viis läbi Fulbrighti stipendiaat.

Tagasiside koolitustele on olnud positiivne.

5.5.2 Koostööpartnerid

Maakonna raamatukogud tegid koostööd oma piirkonna teenuskeskuste, osavallakogude, rahvamajade, koolide, lasteaedade, hooldekodude, muuseumide, noorte- ja külakeskuste, huvikoolide ning teiste asutustega, samuti vabatahtlike, Naiskodukaitse kohalike jaoskondadega, Kaitseliidu Saaremaa Malevkonnaga, seltside ja MTÜ-dega ning teiste maakonna raamatukogudega.

Keskraamatukogul jätkus endistviisi kohalikul tasandil meeldiv koostöö erinevate Kuressaare linna asutuste ja organisatsioonidega. Nendeks olid Kuressaare Kunstikool, Kuressaare Muusikakool, Saaremaa Toetava Hariduse Keskus, Luce Kool, Kuressaare Ametikool, Kuressaare Täiskasvanute Gümnaasium, Kuressaare Rahvaülikool, Vanalinna Kool, Hariduse Kool, Nooruse Kool, Saaremaa Gümnaasium, TalTech Kuressaare Kolledž, Saaremaa Kunstiklubi, Saaremaa Kunstistuudio, Kuressaare Haigla, MTÜ Oesel Studium, Kuressaare Avatud Noortekeskus Noortejaam, Kuressaare lasteaiad, samuti Saaremaa Vallavalitsus ja osavallakogud, Saaremaa Muuseum, Saare Arhiivraamatukogu, Saare Arenduskeskus, Kuressaare Kultuurivara, AS Overall Eesti, Kaimo Catering, OÜ Tehtal, Raadio Kadi, Grand Rose Spa, Töötukassa Saaremaa osakond, Kuressaare Päevakeskus, Kristiina Maripuu ja Keelemeel, kohalik ajaleht Saarte Hää, Eesti Looduskaitse Seltsi Saaremaa osakond – Reet Viira ja Leo Filippov, Saaremaa raamatuklubi, Saare Hoidis MTÜ ja TÕN-i Saaremaa võrgustik.

Riiklikul tasandil olid head koostööpartnerid: Eesti Kultuuriministeerium, ERÜ (koolitused, seminarid), Eesti Lastekirjanduse Keskus (koolitused, üleriigilised ühisprojektid, näitused), Eesti Rahvusraamatukogu (koolitused, näitused), Eesti Hoiuraamatukogu (kogude täiendamine, kogude taaskasutus), Ena Mets (üritused), Tallinna Keskraamatukogu (koolitused, RVL), Deltmar OÜ (info- ja kataloogisüsteemi RIKS kasutamine), Põhja-

Ameerika Ülikoolide Keskus (tutvustused õppimisvõimalustest USA-s), ETKA Andras (õpitund), Eesti Kultuurkapital (projektitoetused), Eesti Töötukassa (tööpraktika, koolitused), Rahva Raamat (komplekteerimine), AS Cleveron (raamatukapp), (üritused, näitused), Eesti Kirjanike Liit (Sõnaränd), Sotsiaalministeerium (koolitused) ning TalTech AR, TÜR, TLÜ AR, EMTA raamatukogu, TÜ Pärnu Kolledži raamatukogu, Kaitseväe Peastaabi raamatukogu (RVL), Riigi Infosüsteemi Amet (koolitused), MTÜ Hoiame (rattaretk), Nullteater (etendus) ning osaleti projektis „Hakkab looma“.

Rahvusvahelisel tasandil jätkus koostöö Poola Suursaatkonna ja Ameerika Suursaatkonnaga (näitused, üritused, filmiõhtud, meisterdamised, koolitused, loengud, keeleõpe, vestlusklubid, komplekteerimine, Fulbrighti programmi stipendiaadid).

Koostöö erinevate partneritega oli tulemuslik, aidates kaasa hariduslike ja kultuuriliste tegevuste edendamisele ning kogukondliku sidususe tugevdamisele.

6 Raamatukogu turundus

6.1 Turunduskanalid

Millised olid aruandeaastal peamised kanalid raamatukoguteenuste tutvustamiseks? Valige sobivad

- Raamatukogu koduleht
- KOV-i koduleht
- Sotsiaalmeedia (nimetada kanalid, nt Facebook, Instagram, TikTok, Youtube jne)
- Raadio
- Televisioon
- Ajalehed, ajakirjad
- Välireklaam (nt plakatid, ekraanid)
- Muud (isiklikud kutsed, suusõnaline teave, kohalikud teadetetahvlid)

Milline oli turunduse mõju?

Raamatukogud kasutasid raamatukoguteenuste ja -ürituste tutvustamiseks ning muu info jagamiseks raamatukogude kodulehti, sotsiaalmeedia kanaleid (Facebook, Instagram, blogi), Saare maakonna päevalehte Saarte Hääl, Saaremaa valla ajalehte Saaremaa Teataja ja paikkondade infolehti (Orissaare Teataja, Salme Sõnumid, Kärla Teataja, Koduvald jt), Muhu valla ajalehte Muhulane, kohalikku raadiot Raadio Kadi, Raadio Kadi veebilehte, Vikerraadio muhukeelseid uudiseid ja veebilehte <https://www.saare.events/events>. Tasulised raamatukogude ürituste ja näituste reklaamid ilmusid kohalikus ajalehes Saarte Hääl ning teated kohalikus raadios Raadio Kadi.

Facebooki lugemise väljakutse grupis oli Orissaare raamatukogu juhataja septembris ulmekirjanduse väljakutse lugemise soovitaja.

Kokku tegid maakonna raamatukogud aasta jooksul 1177 sotsiaalmeedia postitust (2024 – 1155).

6.2 Väljaannete publitseerimine

2025. aastal Saare maakonna raamatukogud väljaandeid ei publitseerinud.

Artikleid raamatukogude tegemistest on ilmunud kohalikus ajalehes Saarte Häääl ja paikkondade infolehtedes.

7 Eesmärgid tulevaks aastaks

- Jätkuvalt kvaliteetse raamatukoguteenuse pakkumine elanikkonnale
- Teeninduspiirkonna lugejate vajadusi rahuldav ja Kultuuriministeeriumi lepingut järgiv kogude täiendamine
- Kaasamõtlemine seoses üleriigiliste arendusprojektidega (arenduskeskus, uus raamatukogusüsteem jt)
- Valmistuda uuest rahvaraamatukogu seadusest tulenevateks muudatusteks ja dokumentide kaasajastamiseks
- Uute projektide kavandamine, koostamine ja elluviimine
- Läbi kirjanikega kohtumiste ja raamatuesitluste eesti kirjanduse ning kirjanduselu tutvustamine
- Ühiste ettevõtmiste (näitused, üritused, koolitused) läbiviimine koos heade koostööpartneritega
- Eesti riigile ja kultuurile ning kirjandusele oluliste tähtpäevade tähistamine
- Pöörata rohkem tähelepanu laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamisele ning otsida selleks uusi koostöövorme koolide ja lasteaedadega
- „Lugemisisu“ programmiga jätkamine
- Uued teenused (õmblusnurk Kaali raamatukokku, koostöös kooliga)
- Koostöö jätkamine Ameerika Suursaatkonnaga (kogude täiendamine, üritused, keelekoolitused, keelekursused veebis, näitused, vabatahtlikud)
- Kutsuda ellu ameerika kirjandusele keskenduv ingliskeelne raamatuklubi ning tähistada Saaremaal mitme sündmusega USA 250. juubelit
- Orissaare raamatukogu ja Laimjala raamatukogu kolimine renoveeritud ruumidesse
- Orissaare raamatukogus iseteenindusliku süsteemi kasutuselevõtmine
- Saare maakonna raamatukoguhoidjate pädevuste tõstmine läbi kohapealsete täienduskoolituste ning õppe- ja kogemusreisi korraldamine Gotlandi saarele
- Raamatukoguhoidja tööülesannetele vastava töötasu eest seismine
- Saare Maakonna Keskraamatukogu haruraamatukogudesse Windows 11 toega AIP arvutite soetamine

Koostajad:

Direktor
Anu Vahter

Pearaamatukoguhoidja
Maire Rauk

Lasteosakonna juhataja
Liilia Kõiv